

UN NOU ENFOCAMENT PER A L'ESTUDI DE LES INUNDACIONS HISTÒRIQUES A LA CIUTAT DE GIRONA: L'ENFOCAMENT CONTEXTUAL¹

PER -

ANNA RIBAS

Fent un ràpid balanç dels estudis que s'han realitzat fins ara sobre les inundacions que ha patit històricament la ciutat de Girona hom s'adona que, majoritàriament, es tracta de recopilacions de les seves característiques numèriques (datació, mesures de precipitació i cabals, durada, etc.), acompanyades o no d'alguns aspectes qualitius (danys ocasionats, abast de l'àrea inundada, etc.). Algunes, amb la finalitat d'obtenir els paràmetres de freqüències i probabilitats que puguin ajudar a precisar la prevenció i defensa². Altres, senzillament, volen ésser una recopilació i descripció al més exhaustiva possible dels aiguats ocorreguts en el passat³.

Al marge de les nombroses i importants aportacions que aquestes "sèries històriques" puguin representar, aquest article proposa un nou marc d'estudi de les inundacions històriques a la ciutat de Girona. Aquest enfocament, el qual es coneix amb el nom d'*enfocament contextual*, té les arrels en la reflexió geogràfica sobre els riscos naturals endegada a Nord-amèrica ja fa

¹ El contingut d'aquest article forma part de la tesi doctoral que sota el títol de *Natura, societat i calamitat. Una aproximació a les inundacions històriques de la ciutat de Girona* es troba en curs de realització. D'aquí el caràcter provisional, i en tot cas, cenyit a l'àmbit de la ciutat de Girona, de la reflexió teòrica i metodològica que sobre les inundacions històriques en ell es proposa.

² M. NOVOA, *Estudio de máximas avenidas en el río Onyar en Gerona*, Comisaría de Aguas del Pirineo Oriental, Barcelona, 1982.

³ Vegeu J. de CHÍA, *Inundaciones en Gerona*, Imp. P. Torres, Girona, 1861; R. ALBERCH i altres, *Girona: rius, ponts i aiguats*, Ajuntament de Girona, Girona, 1982; E. SORRIBAS i A. GÜELL, "El risc d'inundacions a Catalunya. El cas de la ciutat de Girona", a *Revista Catalana de Geografia*, 16 (1991), pàg. 5-21.

més de cinquanta anys i posa l'èmfasi en la dimensió humana d'aquests fenòmens definida geogràficament i històrica, sense oblidar, però, els paràmetres físics de les inundacions en el territori concret que s'estigui estudiant. A la presentació d'aquest nou enfocament es dedica, doncs, la primera part d'aquest article.

A la segona part es planteja la metodologia més adequada per a l'aplicació d'aquest enfocament contextual a l'estudi de les inundacions històriques pel cas de Girona. Finalment es presenten, de manera succinta, algunes de les principals fonts d'informació a utilitzar.

1. L'ENFOCAMENT CONTEXTUAL

L'enfocament contextual en l'estudi del risc d'inundació reposa en la interrelació entre, per una banda, els aspectes socials, polítics, econòmics i tècnics de l'espai potencialment afectat per les inundacions, i, per l'altra, els aspectes naturals a tenir en compte. La base de l'estudi de les inundacions històriques que es proposa per Girona és, doncs, la caracterització d'aquests dos aspectes i, sobretot, la interacció permanent entre ells, per a cada moment històric a considerar⁴.

El punt de partida de l'enfocament contextual resideix en la mateixa conceptualització del risc d'inundació. Una conceptualització correcta del risc d'inundació implica la conjunció de dues realitats indissociables: la vulnerabilitat, és a dir, el risc potencial d'un espai o d'una societat de rebre danys de diferent mena, i l'adaptació, és a dir, les actuacions dutes a terme per cada societat a fi d'evitar, mitigar o reduir aquest potencial de patir pèrdues degudes a les inundacions. El risc d'inundació, per tant, es defineix com un fenomen dinàmic que dependrà de les característiques que prenguin la vulnerabilitat i l'adaptació en un lloc i un moment històric determinat. Per contra, una conceptualització estrictament tècnica del risc d'inundació només té en compte la realitat física de les inundacions (precipitacions extraordinàries que es transformen en cabals també extraordinaris que són els causants directes de les inundacions). En aquest cas, el risc es preveu abans de tot com un fenomen natural, extern a la dinàmica social i, per tant, fora de la influència de les societats humanes.

⁴ F. CALVO GARCÍA-TORNEL, "Grandes avenidas e inundaciones históricas", a A. GIL OLCINA i A. MORALES GIL, *Avenidas fluviales e inundaciones en la cuenca del Mediterráneo*, Instituto Universitario de Geografía de la Universidad de Alicante, Alacant, 1989, pàg. 333-345.

Vulnerabilitat i adaptació són conceptes multidimensionals que prenen formes particulars segons un conjunt d'elements o condicionants que cal tenir present. Entre les diverses dimensions, estretament interrelacionades, que pot prendre la vulnerabilitat al risc, en destaquen quatre. En primer lloc, existeix una dimensió territorial de la vulnerabilitat, definida com el potencial d'un territori determinat d'experimentar pèrdues degudes a l'impacte de les inundacions. Dins una mateixa regió, comarca o país existeixen indrets més vulnerables que altres a les inundacions a causa no només de condicionants de tipus físic (espais situats més a prop dels cursos fluvials o a cotes més baixes que altres) sinó també a processos històrics de marginació espacial. En segon lloc també podem constatar una clara dimensió social de la vulnerabilitat, que es defineix com el potencial de patir pèrdues que experimenten diversos grups o classes socials. Una vegada més, dins una mateixa regió o país del món trobem grups socials més vulnerables que altres; en concret, sembla existir una relació força estreta entre nivells de riquesa i vulnerabilitat al risc. També es pot parlar d'una dimensió productiva de la vulnerabilitat, per la qual certs sectors productius o activitats (agricultura, per exemple) són més vulnerables que altres (indústria, serveis, etc.) al risc d'inundació, tot i que dependrà molt de les característiques espacials i temporals de cada indret on es localitzin. Per últim, també es parla d'una dimensió ecològica de la vulnerabilitat, que es defineix com el potencial de les diferents espècies i ecosistemes per a fer front a les inundacions.

El marc teòric d'adaptació al risc d'inundacions classifica les diverses formes d'adaptació possibles segons diferents criteris. Així es parla d'adaptacions estructurals (obres d'enginyeria hidràulica) i no estructurals (dirigides a l'àmbit del comportament individual i col·lectiu enfront del risc), d'adaptacions col·lectives i individuals (segons sigui la col·lectivitat o els individus qui es facin responsables del risc), o d'adaptacions "pre", "durant" i "post" catàstrofe (segons la seqüència temporal en què es produeixin). A continuació es presenta esquemàticament el ventall teòric d'adaptació al risc d'inundació.

- No ocupació de l'espai inundable.
- Patir les pèrdues.
- Obres d'infraestructura hidràulica.
- Actuacions de correcció hidrològico-forestal.
- Regulació dels usos del sòl als sectors inundables.
- Modificacions estructurals als habitatges i edificis.
- Informació meteorològica i hidrològica.

- Accions d'emergència.
- Ajuts postcatàstrofe.
- Assegurances.

Per altra banda, el conjunt dels diferents elements o condicionants que intervenen i expliquen la vulnerabilitat i l'adaptació de les societats a les inundacions poden agrupar-se en dos nivells bàsics d'anàlisi. Un nivell social, on es tracten les relacions entre la societat i el medi, i un nivell individual, on s'analitzen les relacions entre l'individu i el medi. A nivell de societat es distingeixen quatre elements bàsics: les activitats productives, la composició social de la població, l'estructura política i institucional i els valors culturals. A nivell individual tenim tots aquells factors que aporten a l'individu un coneixement del risc i el trasllat d'aquests coneixements a l'actuació. És important insistir en el fet que tots els elements es troben en relació amb tots els altres, fet que no treu que existeixin relacions més estretes que altres, per la qual cosa cal establir una jerarquització en el seu estudi per tal de comprendre la natura de cada relació i el seu significat dins les diferents dimensions de la vulnerabilitat i l'adaptació al risc. No ens quedem en l'estudi dels diferents elements, sinó que cal anar més enllà i estudiar la combinació d'aquests elements i les seves interrelacions.

Però també aquest marc d'estudi del risc inclou aquells factors exògens, canviants al llarg del temps, que intervenen i modifiquen el risc però que són independents d'ells. A títol d'exemple podem parlar dels canvis mediambientals que afecten els processos físics del risc (moviment de plaques, canvi climàtic, etc.), dels processos demogràfics mundials que a voltes afavoreixen la invasió d'àrees de risc, o l'augment en el coneixement dels riscos i les noves tecnologies per a fer-hi front. L'enfocament contextual ha de tenir present, doncs, tant els aspectes endògens del risc com els factors exògens a aquest.

2. LA METODOLOGIA

Com es pot desprendre de l'enfocament plantejat fins ara, una metodologia adequada a aquest treball ha de permetre, per una banda, elaborar diferents tipologies d'organització del territori, que corresponguin a moments històrics diferents, i, per l'altra, caracteritzar, per a cada una d'elles, els diferents components teòrics de la vulnerabilitat i l'adaptació al risc d'inundació a la ciutat de Girona.

El primer pas, doncs, consisteix a determinar els diferents models territorials que s'han donat a Girona al llarg de la seva història. Cada model territorial ha de reunir unes condicions espacials, temporals, sòcio-culturals, demogràfiques, econòmiques, organitzatives, urbanístiques, mediambientals, entre altres, pròpies de la ciutat que, conjuntament amb unes condicions estructurals exògenes, el facin específic, únic, diferent als altres models territorials. Una ràpida aproximació a la història de Girona ja indica que té una dinàmica pròpia i unes facilitats de periodització també pròpies. Un exemple clar són els famosos setges de 1808 i 1809 i, en general, tota l'etapa napoleònica, que acaba el 1814. A causa d'aquests fets Girona roman encara durant molts anys en una situació de postració, amb un retard enfront de la industrialització considerable.

Una vegada definits els models territorials, el pas següent és caracteritzar per a cada un d'ells els conceptes de la vulnerabilitat i l'adaptació al risc d'inundació a fi de determinar les interrelacions existents entre els diferents components del risc i cada un dels contextos en què tenen lloc. Per fer-ho, cal partir de dues realitats inqüestionables. La primera, que els episodis catastròfics més importants són reveladors dels canvis de relacions entre els components del risc i els contextos. Cal, doncs, estudiar a fons aquells episodis d'inundació més catastròfics. La segona, que l'impacte dels diferents episodis catastròfics estudiats en cada context és només un primer pas per a conèixer la història de les relacions entre els sistemes d'ús i defensa que la ciutat ha desenvolupat en cada moment històric. Cal, doncs, tot seguit, estudiar en profunditat els contextos i els lligams que connecten aquests contextos amb els components del risc d'inundació. En altres paraules, cal arribar a caracteritzar els components del risc d'inundació en cada context, abans, durant i després de cada episodi catastròfic.

L'elecció dels episodis més catastròfics a estudiar es pot fer a partir de la informació recollida en alguns dels catàlegs d'inundacions que s'han realitzat per la ciutat de Girona i intentant tenir almenys dues o tres inundacions representatives per a cada un dels models territorials establerts.

Els criteris de selecció han d'ésser, bàsicament, tres: l'amplitud de l'àrea afectada per la inundació, el nombre de morts i damnificats, i els danys sobre les activitats productives, les infraestructures i altres béns públics i privats. Com es pot observar, s'ha deixat de banda els indicadors físics, com serien els cabals i les precipitacions enregistrades en els diferents episodis d'inundació, entre altres raons perquè la correlació entre aquests i l'impacte sobre la població i allò que aquesta valora no sempre és elevada. Ans al

contrari, existeixen casos en què episodis d'inundació que han ocasionat víctimes i nombrosos danys materials no s'han correspost, per altra part, amb cabals i precipitacions extraordinaris.

El principal problema es planteja en la forma de recollir i sistematitzar una informació abundant però dispersa i que, al contrari de les "sèries històriques" existents fins ara, incorporés les qüestions referents a la vulnerabilitat i l'adaptació al risc d'inundació. Hom pot optar pel disseny d'una fitxa de registre d'inundacions històriques com la que es presenta en el quadre 1.

QUADRE 1

MODEL DE FITXA DE REGISTRE D'INUNDACIONS HISTÒRIQUES

NUM. FITXA:	– INFRASTRUCTURA HIDRÀULICA:
DATA DE REGISTRE:	Descripció de danys:
	Valoració econòmica:
1.- LOCALITZACIÓ:	– ALTRES:
LOCALITAT (MUNICIPI):	
COMARCA:	6.- ADAPTACIÓ AL RISC:
RIU:	– ADAPTACIÓ NUL·LA:
CONCA HIDROGRÀFICA:	– OBRES INFRASTRUCTURA HIDRÀULICA:
2.- DATACIÓ:	(Any/s: riu, tipus d'infraestructura, cost econòmic, organisme financer, observa- cions).
DATA:	– ACTUACIONS CORRECTORES EN EL CONTROL DE L'ESCOLAMENT:
NOM POPULAR:	Re població forestal
DATA ANTERIOR INUNDACIÓ:	Altres
3.- DADES TÈCNiques:	Cap
PRECIPITACIÓ MITJA ANUAL (mm):	– MODIFICACIONS ESTRUCTURALS A EDIFICIS:
PRECIPITACIÓ MÀXIMA 24 HORES (mm):	Elevació planta
CABAL MIG (m ³ /s):	Altres
CABAL MÀXIM 24 HORES (m ³ /s):	Cap
SITUACIÓ ATMOSFÈRICA:	– MODIFICACIONS NO ESTRUCTU- RALS A EDIFICIS I HABITATGES:
4.- DESCRIPCIÓ DE LA INUNDACIÓ:	Revestiment de béns amb materials aïllants de l'aigua.
5.- VULNERABILITAT:	Redistribució dels béns materials per sobre el nivell d'inundació
VULNERABILITAT TERRITORIAL (àrees afectades: carrers, barris, veïnats, etc.).	Altres
VULNERABILITAT SOCIAL:	Cap
– Número de morts:	– CONTROL DELS USOS DEL SÒL A L'ESPAI INUNDABLE:
– Número de damnificats:	– SISTEMES D'ALERTA/EVACUACIÓ:
– Perfil sòcio-econòmic població afectada:	– ASSISTÈNCIA POSTCATÀSTROFE:
VULNERABILITAT SÒCIO-ECONÒMICA:	(Datació: tipus d'assistència, cost econò- mic, organisme financer, observacions)
– AGRICULTURA:	– Assistència immediata:
Descripció de danys:	– Assistència posterior:
Valoració econòmica:	– ASSEGURANCES:
– INDÚSTRIA:	– ABANDONAMENT ZONA DE RISC:
Descripció de danys:	Temporal
Valoració econòmica:	Permanent
– COMERÇ:	Cap
Descripció de danys:	7.- OBSERVACIONS
Valoració econòmica:	8.- BIBLIOGRAFIA
– HABITATGES:	9.- MATERIAL GRÀFIC
Descripció de danys:	(mapes, fotografies)
Valoració econòmica:	

Arribats a aquest punt, amb una periodització històrica de la ciutat de Girona i una documentació important sobre els episodis més catastròfics que han tingut lloc en cada un dels diferents contextos, cal procedir a estudiar a fons aquests contextos per tal de trobar explicació a les respostes que la societat gironina ha donat en cada moment històric al risc d'inundació. Les qüestions a les quals cal trobar resposta són, bàsicament, les següents:

– Què hi ha (activitats productives, població, habitatges, etc.) a les àrees inundables en cada context històric considerat?

– Com i per què es produeix aquest procés d'ocupació de l'espai inundable? Quins són els elements (activitats econòmiques, estructura de classes, valors culturals, estructura política i organitzativa, percepció individual del risc, etc.) i quines les interrelacions entre aquests elements, que l'expliquen?

– Quin sistema de defensa s'incorpora al sistema d'ús característic de cada context? Quin paper hi juguen els diferents elements de l'anàlisi del risc i les seves interrelacions?

Cal procedir, doncs, a treballar en profunditat els estudis i treballs d'història local, urbanisme, economia, demografia, etc. existents, però sobretot a indagar en aquells fons inèdits que ens puguin donar resposta a les qüestions que s'han plantejat. La cartografia existent o, per a èpoques més recents, la fotografia aèria, els censos de població, els projectes d'obres de defensa, les disposicions governamentals en matèria d'ajuts i actuacions de defensa, les referències als enfrontaments entre propietaris i poders locals per qüestions de defensa dels rius, entre moltes altres, seran, com veurem tot seguit, algunes de les principals fonts a consultar.

3. LES FONTS D'INFORMACIÓ

La ciutat de Girona ha estat, de sempre, un centre documental important, amb fons arxivístics molt antics i amb una documentació molt diversa i rica. Les fonts d'informació que en aquest tipus d'estudi cal consultar són força heterogènies i disperses. Algunes de les més interessants es ressenyen breument a continuació.

– **L'Arxiu Històric Municipal de Girona (AHMG) (Girona).**

L'Arxiu Històric Municipal de Girona (AHMG) és la font documental més important a consultar per a l'estudi de les inundacions històriques de Girona, fàcilment explicable perquè de sempre han estat els Ajuntaments els

organismes amb competències i responsabilitats directes sobre els problemes que pertocquen els seus respectius termes municipals, però també, i és bo dir-ho, perquè gaudeix d'una excel·lent i envejable conservació i catalogació dels seus fonts històrics, fet que facilita enormement la tasca de recerca i recopilació d'informació.

La consulta de la documentació en relació al tema que aquí es tracta es pot realitzar a sis nivells:

1. Sèries documentals catalogades. La informació es pot localitzar sota algun dels següents epígrafs:

I.1.1. MANUALS D'ACORDS O LLIBRES D'ACTES.

Les inundacions, sobretot les més catastròfiques, són part important dels plens ordinaris dels Ajuntaments afectats i, la majoria de vegades, motiu de celebració de plens extraordinaris. La consulta de les actes municipals en les dates en què han tingut lloc les inundacions aporta nova informació, especialment sobre les pèrdues hagudes i les mesures i disposicions que l'Ajuntament acorda prendre.

Tanmateix, a través dels Manuals d'Acords també és possible realitzar el seguiment d'aquelles disposicions municipals més importants relacionades amb l'ús del sòl i els sistemes de defensa a les àrees inundables de la ciutat (aprovació de determinats projectes urbanístics, projectes d'obres d'infraestructura hidràulica, etc.).

I.1.2.8. CORRESPONDÈNCIA. CAVALLER GOVERNADOR.

I.1.2.15. CORRESPONDÈNCIA. GOVERN CIVIL.

Correspondència adreçada al Cavaller Governador (1727-1833) i al Govern Civil (1834-1936) o provinent d'aquests on es poden trobar, entre altres, peticions d'ajut postcatàstrofe, disposicions dictades pel governador en matèria d'inundacions i obres de defensa dels rius, projectes d'obres d'infraestructura hidràulica, etc.

XIII.4.1. OBRES PÚBLIQUES I URBANISME. PONTS, CARRETERES I FERROCARRILS. PONTS, PASSAREL·LES I PALANQUES.

Referències a l'acció catastròfica dels diferents rius que travessen Girona sobre les obres hidràuliques que es troben al llarg del seu recorregut.

Documentació escrita i cartografia sobre les principals obres hidràuliques projectades i/o realitzades al llarg de la història.

XIII.4.5. OBRES PÚBLIQUES I URBANISME. PONTS, CARRETERES I FERROCARRILS. AIGUATS.

Informació referent a episodis catastròfics ocorreguts dins el municipi de Girona. D'especial interès són els informes elaborats per l'Ajuntament, a petició d'algun organisme oficial supramunicipal o per iniciativa pròpia, on s'inclouen, per norma general, la descripció general de la inundació, la relació de danys per sectors d'activitat i infraestructures i les ajudes que es demanen. En el cas d'aquelles inundacions més catastròfiques també s'hi ha trobat altra informació complementària: declaració detallada dels perjudicis ocasionats sobre persones, sectors productius i béns materials (noms de persones i propietaris, domiciliació, valoració individualitzada de danys, etc.), edictes i disposicions governamentals, fotografies o imatges dels estralls ocasionats per la inundació, cartografia de l'àrea inundada, retalls de premsa, etc.

XIII.5.1. OBRES PÚBLIQUES I URBANISME. OBRES DE CARÀCTER MUNICIPAL. OBRES.

Obres projectades i/o realitzades que guarden relació amb el riu, com el projecte del mercat d'abastaments de l'any 1929 damunt del riu Onyar.

XVI.1. LLEGATS I ARXIUS PATRIMONIALS. FONS RICARD GIRALT I CASADESÚS.

Projecte de defensa dels marges del Ter, elaborat l'any 1937. Projecte de construcció d'un parador turístic al marge dret del Ter, de l'any 1937.

XXV.1. SÈRIE TEMÀTICA-ALFABÈTICA. Lligall núm. 11. Lletres Q-R-S (Riuades i inundacions. Segles XVII-XX).

Informació dispersa i no classificada sobre diferents episodis d'inundació.

2. Altra documentació sense catalogar.

DE CHÍA, Julián (sense data), *Reseña de las cosas más notables que se encontraron en el archivo del excmo. Ayuntamiento de Gerona con exposi-*

ción de los libros, pergaminos y papeles en que constan, inacabat. Lletres Y (Inundaciones), R (Riadas), O (Oñar) i T (Ter).

Inventari (inacabat) realitzat a final del segle XIX per l'arxiver Julián de Chía en el qual ressenya la documentació més important de què disposava en aquell moment l'Arxiu Històric Municipal de Girona.

3. Fons bibliogràfic

Bibliografia sobre la ciutat de Girona, tant d'estudiosos antics com moderns. Informes sobre inundacions del segle XX elaborats pel Govern Civil de Girona.

4. Fons cartogràfic

Col·lecció de mapes dels segles XVIII, XIX, sobretot, i XX. Mapes de la ciutat de Girona i projectes d'obres d'infraestructura hidràulica.

5. Fons de revistes i diaris

Revistes i diaris d'abast català. Per al tema que aquí es tracta són d'especial interès *L'Autonomista*, *Los Sitios*, *La Lucha*, *Diari de Girona* i *Presència*.

6. Fons fotogràfic

Imatges fotogràfiques d'inundacions recents. Imatges fotogràfiques de les transformacions urbanístiques de la ciutat (obres públiques, enderrocaments, noves construccions, etc.) durant el present segle. Imatges cinematogràfiques de les inundacions de 1940 i 1963.

– Biblioteca Pública Tomàs de Lorenzana (Girona).

Bibliografia sobre la ciutat de Girona, tant d'estudiosos antics com moderns. Informes i ressenyes de diverses inundacions històriques. Important fons de revistes i diaris locals i d'abast català i estatal (*El Correo Catalán*, *La Vanguardia*, *Destino*, *El Noticiero Universal*, *Tele-Express*, *Ya*, *El Alcázar*, *Presència* i *Revista de Girona*, com a més interessants a consultar).

– Centre d'Informació i Documentació de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Girona (Girona).

Bibliografia actual sobre la ciutat de Girona. Informes del Govern Civil de Girona sobre diferents inundacions històriques. Projectes i altres documents relacionats amb la construcció d'obres d'infraestructura hidràulica a partir de 1970. Documentació interna del propi organisme en relació a les inundacions a Girona i, especialment, a l'episodi catastròfic de 1970.

– Arxiu històric del Col·legi d'Arquitectes de la Demarcació de Girona (Girona).

Fons cartogràfic de la ciutat de Girona (segles XVIII, XIX i XX): mapes de la ciutat, projectes d'obres de defensa dels rius, mapes històrics de les àrees inundades.

– Biblioteca del Col·legi d'Arquitectes de la Demarcació de Girona (Girona).

Bibliografia sobre la ciutat de Girona, tant d'estudiosos antics com moderns, especialment dedicada a aspectes urbanístics i arquitectònics de la ciutat.

– Biblioteca i Hemeroteca de Lletres de la Universitat de Girona (Girona).

Bibliografia sobre la ciutat de Girona, tant d'autors antics com moderns. Important fons de revistes. Bibliografia sobre inundacions amb afectacions urbanes.

– Biblioteca i Hemeroteca de Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (Bellaterra).

Bibliografia actual de la ciutat de Girona. Bibliografia sobre inundacions amb afectacions urbanes.

– Arxiu personal Josep M. Puchades – Cartoteca de Catalunya (Barcelona).

Bibliografia sobre la ciutat de Girona, especialment d'autors antics.

Estudis meteorològics i hidrològics. Legislació en matèria d'aigües. Plans d'actuació hidrològico-forestal.

– **Junta d'Aigües de Catalunya (Girona).**

Informes de diferents inundacions hagudes a Girona durant el present segle. Projectes obres d'infraestructura hidràulica.

– **Junta d'Aigües de Catalunya (Barcelona).**

Informes de diferents inundacions hagudes a Girona durant el present segle. Projectes obres d'infraestructura hidràulica. Estudis hidrològics. Registre de dades de cabal (estació núm.10, al Ter i estació núm.20, a l'Onyar).

– **Direcció General d'Obres Hidràuliques (Barcelona).**

Projectes recents de construcció d'obres d'infraestructura hidràulica.

– **Institut Meteorològic de Catalunya (Barcelona).**

Registre de precipitacions a diferents estacions meteorològiques. Estudis meteorològics. Les observacions es remunten a la primera meitat de segle XIX encara que fins a la primera meitat de segle XX la majoria de sèries presenten moltes interrupcions i poques són utilitzables.

– **Arxiu del Govern Civil de Girona (Girona).**

Informes de les inundacions històriques del segle XX. Pla d'emergència per l'esfondrament de la presa de Susqueda.

– **Arxiu Històric de Girona (AHG) (Girona).**

L'Arxiu Històric de Girona (AHG) reuneix els fons documentals històrics d'organismes territorials de l'Administració Central, Autonòmica i Local. Pel cas que aquí es tracta, els fons més interessants a consultar són :

– Fons del Govern Civil. 10.1. Gabinet Tècnic. Inundacions.

– Fons de la Comisaría General de Regiones Inundadas de Catalunya (1940-1943). Tres sèries:

- . Sèrie 1. Sèrie d'Expedients d'entrades de correspondència.
- . Sèrie 2. Sèrie d'Expedients de sortides de correspondència.
- . Sèrie 3. Sèrie d'Expedients d'Administració General.
- Fons de la Diputació de Girona. Fons Històric. Catàstrofes.
- Fons de l'Administració Autònoma. Urbanisme (1962-1985).

– La conversa amb les persones que viuen a les àrees inundables, i especialment amb aquelles amb experiència pel que fa a inundacions, aporta nous elements d'interès. Igualment, i en funció de la seva experiència i coneixement del “passat” en matèria d'inundacions, pot ajudar a precisar la diferent percepció del risc d'inundació entre les persones originàries i les novingudes.

4. RECAPITULACIÓ

La proposta de marc teòric i metodologia d'estudi que en aquest article s'ha presentat és suficientment general per a ésser aplicat a molts tipus de risc i en diferents espais i temps. Aquí s'ha proposat per a l'estudi del risc d'inundació a la ciutat de Girona. L'objectiu últim, cal recordar-ho, és explicar per què la societat gironina, en cada moment de la seva història, ha desenvolupat un tipus de respostes determinades davant el risc. Des d'aquest marc interpretatiu, aprofundint en l'estudi de les interrelacions entre el medi, la societat i els individus, podrem identificar les causes del risc, i, el que és més important, la manera més apropiada per a fer-hi front.